

Bruselj, 24. avgust 2020
REV2 – nadomešča obvestilo
(REV1) z dne 25. septembra 2018

OBVESTILO DELEŽNIKOM

IZSTOP ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN PRAVNI RED EURATOMA

Združeno kraljestvo je 1. februarja 2020 izstopilo iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) ter je postalo „tretja država“.¹ Sporazum o izstopu² določa prehodno obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2020. Do tega datuma se pravo EU in pravo Euratoma v celoti uporabljata za Združeno kraljestvo in v njem.³

V prehodnem obdobju se bosta EU in Združeno kraljestvo pogajala o sporazumu o novem partnerstvu, ki bo določal zlasti območje proste trgovine. Vendar ni mogoče z gotovostjo reči, ali bo ob koncu prehodnega obdobja tak sporazum sklenjen in bo začel veljati. V vsakem primeru bi tak sporazum z Združenim kraljestvom vzpostavil odnose, ki bodo v smislu pogojev dostopa na trg zelo drugačni od tistih na notranjem trgu,⁴ v carinski uniji EU ter na območju DDV in trošarin.

Zato se vse zainteresirane strani, zlasti gospodarski subjekti, s tem obvestilom opozorijo na pravni položaj po koncu prehodnega obdobja (del A spodaj). To obvestilo pojasnjuje tudi nekatere pomembne določbe o ločitvi iz Sporazuma o izstopu (del B spodaj) ter pravila, ki se bodo po koncu prehodnega obdobja uporabljala na Severnem Irskem (del C spodaj).

Nasveti deležnikom:

Za obravnavo posledic iz tega obvestila se zainteresiranim deležnikom svetuje, naj preverijo, ali njihov položaj spada v katero od spodaj opisanih okoliščin, in sprejmejo vse potrebne ukrepe ob upoštevanju pravnih sprememb v zvezi z Združenim kraljestvom po koncu prehodnega obdobja.

¹ Tretja država je država, ki ni članica EU.

² Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irška iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L 29, 31.1.2020, str. 7; v nadaljnjem besedilu: Sporazum o izstopu).

³ Razen nekaterih izjem iz člena 127 Sporazuma o izstopu, od katerih pa nobena ni relevantna v okviru tega obvestila.

⁴ Zlasti sporazum o prosti trgovini ne določa načel notranjega trga (na področju blaga in storitev), kot so vzajemno priznavanje, načelo države izvora in harmonizacija. Sporazum o prosti trgovini tudi ne odpravlja carinskih formalnosti in kontrol, vključno s tistimi, ki se nanašajo na poreklo blaga in njegove vložke, ter prepovedi in omejitev uvoza in izvoza.

Opomba:

To obvestilo ne obravnava predpisov in postopkov iz PDEU, zlasti ne:

- carinskih postopkov za uvoz in izvoz;
- predpisov v zvezi s hrano, vključno z omejitvami kontaminacije z radioaktivnim cezijem, in obsevanimi živali;
- pravilnika o radiofarmacevtskih izdelkih;
- pravil o blagu z dvojno rabo; ter
- nadzora izvoza in embarga.

Za te vidike so v pripravi ali pa so bila že objavljena druga obvestila.⁵

Poleg tega je treba opozoriti na splošnejše obvestilo o prepovedih in omejitvah, vključno z uvoznimi/izvoznimi dovoljenji, in na morebitne vplive na skupna podjetja, kar med drugim zadeva tudi Euratomovo skupno podjetje Fuzija za energijo (F4E)⁶.

A. PRAVNI POLOŽAJ PO KONCU PREHODNEGA OBDOBJA

Po koncu prehodnega obdobja se pravni red Euratoma ne bo več uporabljal za Združeno kraljestvo.⁷ To ima zlasti naslednje posledice:

1. SKUPNA POLITIKA PRESKRBE

Poglavje VI Pogodbe Euratom določa, da se preskrba z rudami, snovmi vira in posebnimi cepljivimi snovmi zagotovi s skupno politiko preskrbe po načelu enakega dostopa do virov preskrbe. V ta namen ima Agencija za oskrbo Euratom (v nadaljnjem besedilu: ESA) izključno pravico sklepati pogodbe v zvezi s preskrbo (uvoz, izvoz in preskrba v Skupnosti) z rudami, snovmi vira in posebnimi cepljivimi snovmi, ki izvirajo iz Skupnosti ali zunaj nje. Agencija to izključno pravico izvaja s sopodpisom vseh pogodb, ki se nanašajo na preskrbo z zadevnimi snovmi. V posebnih primerih, kot zahteva Pogodba, ESA za sopodpis pogodbe potrebuje odobritev s sklepom Komisije.

Agencija je pred izstopom Združenega kraljestva iz EU in Euratoma ocenila vse pogodbe o preskrbi v zvezi z Združenim kraljestvom, ki jih je sklenila, in se odločila, da bo obnovila učinek svojega podpisa. Podobno je preverila sklepe Komisije, s katerimi je ta potrdila odobritve za več pogodb, pri katerih se je zahtevala taka odobritev. Trgovinske partnerice EU so bile posamično obveščene o izidu ocenjevanja in o sprejetih sklepih.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_sl.

⁶ Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije, ustanovljeno z Odločbo Sveta 2007/198/Euratom z dne 27. marca 2007 (UL L 90, 30.3.2007, str. 58), kakor je bila spremenjena.

⁷ V zvezi z uporabo nekaterih delov pravnega reda Euratoma za Severno Irsko glej del C tega obvestila.

2. IZVOZ

2.1. Dovoljenje za prodajo zunaj Skupnosti

V skladu s členom 59 Pogodbe Euratom mora Komisija odobriti „sklenitev“ (sopodpis ESA) pogodb, ki se nanašajo na izvoz jedrskih snovi, proizvedenih v Euratomu, v tretjo državo. Komisija ne sme izdati take odobritve, če prejemniki teh dobav ne zagotovijo, da bodo upoštevani splošni interesi Skupnosti, ali če so določbe in pogoji takih pogodb v nasprotju s cilji Pogodbe Euratom.⁸

Po koncu prehodnega obdobja bo ta zahteva veljala za izvoz iz Euratoma v Združeno kraljestvo.

2.2. Soglasje tretjih oseb in drugi posebni postopki

Euratom je sklenil več sporazumov o jedrskem sodelovanju⁹ s tretjimi državami. Trenutno se lahko jedrsko blago (vključno z jedrskimi snovmi, opremo in drugim blagom, ki so običajno predvideni v takih sporazumih) v okviru teh sporazumov prenaša znotraj skupnega jedrskega trga na ozemlju Skupnosti Euratom brez posebnih postopkov¹⁰ in/ali predhodnega soglasja zadevne tretje države.

Po koncu prehodnega obdobja Združeno kraljestvo ne bo več del jedrskega skupnega trga. Zato je lahko za izvoz jedrskega blaga v Združeno kraljestvo in uvoz iz njega potreben poseben postopek in/ali predhodno soglasje zadevne tretje države.

⁸ Odobritev Komisije za izvoz jedrskih snovi, proizvedenih v Euratomu, v tretjo državo ne bo izdana, če prejemniki teh dobav ne zagotovijo, da bodo upoštevani splošni interesi Skupnosti, ali če so določbe in pogoji takih pogodb v nasprotju s cilji Pogodbe Euratom.

⁹ Sporazum med Vlado Avstralije in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (EURATOM) o sodelovanju pri uporabi jedrske energije v miroljubne namene (UL L 29, 1.2.2012, str. 4); Sporazum med Vlado Japonske in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo o sodelovanju na področju miroljubne uporabe jedrske energije (UL L 32, 6.2.2007, str. 65); Sporazum o sodelovanju pri miroljubni uporabi jedrske energije med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in Združenimi državami Amerike (UL L 120, 20.5. 1996); Sporazum o sodelovanju med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in Vlado Kanade na področju miroljubne uporabe atomske energije (UL P 60, 24.11.1959); Sporazum med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in Kabinetom ministrov Ukrajine o sodelovanju pri miroljubni uporabi jedrske energije (UL L 261, 22.9.2006); Sporazum o sodelovanju na področju miroljubne uporabe jedrske energije med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in Vlado Republike Kazahstan (UL L 10, 15.1.2009); Sporazum o sodelovanju na področju miroljubne uporabe jedrske energije med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in Vlado Republike Uzbekistan (UL L 269, 21.10.2003, str. 9).

¹⁰ To na primer pomeni, da bi morala država dobaviteljica od države prejemnice pridobiti uradna vladna zagotovila v zvezi z miroljubno uporabo tega blaga v skladu z določbami Smernic skupine držav dobaviteljic za prenos jedrskega blaga (INFCIRC/254, kakor so bile spremenjene).

3. DIREKTIVA O TEMELJNIH VARNOSTNIH STANDARDIH

Za uvoz radioaktivnega materiala v Skupnosti in njegov izvoz iz Skupnosti se med drugim uporablja Direktiva Sveta 2013/59/Euratom¹¹, tj. direktiva o temeljnih varnostnih standardih Euratom (glej člen 2(2)(a) Direktive Sveta 2013/59/Euratom). Po koncu prehodnega obdobja bodo morale biti pri vsakem uvozu radioaktivnega materiala iz Združenega kraljestva v Skupnost in izvozu tega materiala iz Skupnosti v Združeno kraljestvo izpolnjene zahteve iz navedene direktive. Zlasti:

- člen 20 Direktive Sveta 2013/59/Euratom določa posebne zahteve za podjetja, ki nameravajo uvoziti potrošniški proizvod; v členu 21 so navedeni proizvodi, katerih uvoz in izvoz sta prepovedana. Poleg tega je uvoz potrošniških proizvodov iz tretjih držav predmet regulativnega nadzora ter zahteva priglasitev in licenciranje (člena 25 in 28);
- člen 75 Direktive Sveta 2013/59/Euratom vsebuje posebne določbe o gradbenem materialu, ki jih je treba upoštevati, preden se lahko tak material da na trg v Skupnosti;¹²
- člen 93 Direktive Sveta 2013/59/Euratom določa, da morajo države članice spodbujati vzpostavitev sistemov za odkrivanje prisotnosti radioaktivne kontaminacije v kovinskih izdelkih, uvoženih iz tretjih držav.

4. DOVOLJENJE/PODATKI O POŠILJKAH

Ob koncu prehodnega obdobja bo Uredba Sveta (Euratom) št. 1493/93 o pošiljkah radioaktivnih snovi med državami članicami¹³ prenehala veljati za pošiljke med državo članico EU in Združenim kraljestvom.

Direktiva Sveta 2006/117/Euratom o nadzorovanju in kontroli pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva¹⁴ določa sistem Skupnosti za nadzorovanje in kontrolo čezmejnih pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva. Ob koncu prehodnega obdobja se bodo določbe poglavja 2 navedene direktive (o pošiljkah v Skupnosti) prenehale uporabljati za pošiljke med državo članico in Združenim kraljestvom, poglavje 3 navedene direktive (o pošiljkah zunaj Skupnosti) pa se bo uporabljalo za pošiljke, povezane z Združenim kraljestvom.

¹¹ Direktiva Sveta 2013/59/Euratom o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja (UL L 13, 17.1.2014, str. 1).

¹² „Gradbeni material“ iz Direktive Sveta 2013/59 bi se moral obravnavati tudi kot „gradbeni proizvodi“, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) št. 305/2011 o usklajenih pogojih za trženje gradbenih proizvodov. Člen 13 in člen 2(21) Uredbe (EU) št. 305/2011 določata posebne postopkovne obveznosti za uvoznike, ki morajo biti izpolnjene pri dajanju gradbenih proizvodov iz tretje države na trg Unije. Zato bodo morali uvozniki pri dajanju gradbenega materiala, uvoženega iz Združenega kraljestva, na trg dokazati skladnost s členom 75 Direktive 2013/59, tako da bodo upoštevali poseben postopek uvoza, opredeljen v členu 13 Uredbe (EU) št. 305/2011 (glej uvodne izjave 17 do 21 Direktive 2013/59).

¹³ Uredba Sveta (Euratom) št. 1493/93 z dne 8. junija 1993 o pošiljkah radioaktivnih snovi med državami članicami (UL L 148, 19.6.1993, str. 1).

¹⁴ Direktiva Sveta 2006/117/Euratom z dne 20. novembra 2006 o nadzorovanju in kontroli pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva (UL L 337, 5.12.2006, str. 21).

Pravila za pošiljanje radioaktivnih odpadkov iz države članice v tretjo državo zaradi odlaganja določa Direktiva Sveta 2011/70/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki¹⁵. Po koncu prehodnega obdobja se bodo navedena pravila uporabljala za pošiljke iz EU v Združeno kraljestvo. V skladu z drugim pododstavkom člena 4(4) Direktive Sveta 2011/70/Euratom ta pravila med drugim vključujejo:

- obveznost, da mora imeti zadevna država članica izvoznica s tretjo državo vzpostavljen sporazum o uporabi odlagališča;
- obveznost, da mora zadevna država članica Komisijo obvestiti o vsebini takega sporazuma pred odpremo v tretjo državo;
- obveznost, da zadevna država članica sprejme razumne ukrepe za zagotovitev, da ima odlagališče dovoljenje in da obratuje.

5. DRUGA VPRAŠANJA

Ob koncu prehodnega obdobja se svoboščine, zagotovljene na podlagi Pogodbe Euratom, vključno s prostim pretokom blaga in proizvodov¹⁶, usposobljenega osebja ali fizičnih ali pravnih oseb, ki želijo sodelovati pri gradnji jedrskih objektov, ne bodo več uporabljale v odnosih med Združenim kraljestvom in državami članicami EU.

B. ZADEVNE DOLOČBE O LOČITVI IZ SPORAZUMA O IZSTOPU

1. KONEC ODGOVORNOSTI SKUPNOSTI ZA ZADEVE V ZVEZI Z ZDRUŽENIM KRALJESTVOM

V skladu s členom 80 Sporazuma o izstopu bo Združeno kraljestvo po koncu prehodnega obdobja izključno odgovorno za zagotovitev spoštovanja mednarodnih obveznosti na jedrskem področju.

2. NADALJEVANJE NADZORNIH UKREPOV

Po koncu prehodnega obdobja se jedrski nadzorni ukrepi iz Pogodbe Euratom ne bodo več uporabljali za Združeno kraljestvo in v njem. Po tem datumu bo morale Združeno kraljestvo uvesti nov, nacionalni režim nadzornih ukrepov.

V skladu s členom 81 Sporazuma o izstopu bo Združeno kraljestvo po koncu prehodnega obdobja uvedlo režim nadzornih ukrepov, ki zagotavlja enakovredno učinkovitost in pokritost kot tisti, ki ga ob koncu prehodnega obdobja zagotavlja Euratom.

¹⁵ Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2. 8. 2011, str. 48).

¹⁶ Kot je določeno v Prilogi IV k Pogodbi Euratom.

Tristranski sporazum o nadzornih ukrepih med Združenim kraljestvom, Euratomom in Mednarodno agencijo za atomsko energijo [INFCIRC/263, kakor je bil spremenjen] se ob koncu prehodnega obdobja ne bo več uporabljal za Združeno kraljestvo in v njem. Enako velja za vse druge sporazume, ki so jih sklenili Euratom, tretje države in mednarodne organizacije. Združeno kraljestvo mora v skladu s členoma 81 in 82 Sporazuma o izstopu izpolniti ali kako drugače določiti ustrezne ureditve, obveznost v zvezi z jedrsko opremo, jedrsko snovjo ali drugimi jedrskimi predmeti, ki so ob koncu prehodnega obdobja na ozemlju Združenega kraljestva.

3. LASTNIŠTVO TER PRAVICA UPORABE IN PORABE POSEBNIH CEPLJIVIH SNOVI V ZDRUŽENEM KRALJESTVU

V skladu s členom 83 Sporazuma o izstopu imata EU in Skupnost Euratom, če ima subjekt s sedežem na ozemlju države članice EU ob koncu prehodnega obdobja v posesti posebne cepljive snovi, ki so na ozemlju Združenega kraljestva, še naprej posebne pravice v zvezi s takimi snovmi, kot je predvideno v Sporazumu o izstopu v navedenih določbah.

4. GIBANJE BLAGA OB KONCU PREHODNEGA OBDOBJA

Člen 47(1) Sporazuma o izstopu določa, da se pod pogoji iz navedenega sporazuma gibanje blaga, ki poteka ob koncu prehodnega obdobja, šteje za gibanje blaga znotraj Unije v zvezi z zahtevami za izdajanje uvoznih in izvoznih dovoljenj po pravu EU.

Ta določba se uporablja za pošiljke izrabljenega goriva in radioaktivnih odpadkov, ki so v teku ob koncu prehodnega obdobja in so bile dovoljene na podlagi določb iz poglavja 2 (pošiljke v Skupnosti) Direktive Sveta 2006/117/Euratom. To ne posega v izvajanje postopkov v skladu s sporazumi o sodelovanju na jedrskem področju med Skupnostjo Euratom in tretjimi državami.

Primer: posebna pošiljka izrabljenega goriva, katere gibanje je bilo že dovoljeno in ob koncu prehodnega obdobja poteka med EU in Združenim kraljestvom, lahko še vedno vstopi v EU ali Združeno kraljestvo na podlagi predpisov za pošiljke v Skupnosti v skladu z Direktivo Sveta 2006/117/Euratom.

C. PRAVILA, KI SE UPORABLJAJO NA SEVERNEM IRSKEM PO KONCU PREHODNEGA OBDOBJA

Po koncu prehodnega obdobja se uporablja Protokol o Irski/Severni Irski.¹⁷ Protokol o Irski/Severni Irski je predmet redne privolitve izvršnega organa in skupščine Severne Irske, pri čemer je začetno obdobje uporabe štiri leta po koncu prehodnega obdobja.¹⁸

Na podlagi Protokola o Irski/Severni Irski se nekatere določbe prava EU in prava Euratoma uporabljajo tudi za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko.

¹⁷ Člen 185 Sporazuma o izstopu.

¹⁸ Člen 18 Protokola o Irski/Severni Irski.

Poleg tega sta se EU in Združeno kraljestvo v Protokolu o Irski/Severni Irski dogovorila, da se, kolikor se določbe EU uporabljajo za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko, Severna Irška obravnava kot država članica.¹⁹

Protokol o Irski/Severni Irski določa, da se Direktiva Sveta 2006/117/Euratom uporablja za Združeno kraljestvo in v njem v zvezi s Severno Irsko.²⁰

To pomeni, da sklicevanje na EU in Euratom v zvezi z Direktivo Sveta 2006/117/Euratom vključuje Severno Irsko, sklicevanje na Združeno kraljestvo pa se nanaša le na Veliko Britanijo.

Natančneje, to med drugim pomeni:

- pošiljka radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva med državami članicami EU in Severno Irsko je za namene Direktive Sveta 2006/117/Euratom pošiljka v Skupnosti;
- pošiljka radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva iz tretje države ali Velike Britanije v Severno Irsko je za namene Direktive Sveta 2006/117/Euratom pošiljka zunaj Skupnosti („uvoz v Skupnost“);
- pošiljka radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva iz Severne Irske v tretjo državo je za namene Direktive Sveta 2006/117/Euratom pošiljka zunaj Skupnosti („izvoz iz Skupnosti“).

V skladu s členom 6(1) se določbe prava Unije, ki se uporabljajo na podlagi Protokola ter prepovedujejo ali omejujejo izvoz blaga, za trgovino med Severno Irsko in drugimi deli Združenega kraljestva uporabljajo le v obsegu, ki ga strogo zahtevajo morebitne mednarodne obveznosti Unije. Zato se Direktiva Sveta 2006/117/Euratom ne uporablja za pošiljke radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva iz Severne Irske v Veliko Britanijo.

Protokol o Irski/Severni Irski ne vključuje možnosti, da bi Združeno kraljestvo v zvezi s Severno Irsko sodelovalo pri odločanju in oblikovanju odločitev Unije.²¹

Več splošnih informacij je na voljo na spletišču Komisije o jedrski energiji (<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/nuclear-energy>). Te strani bodo po potrebi posodobljene z dodatnimi informacijami.

¹⁹ Člen 7(1) Sporazuma o izstopu v povezavi s členom 13(1) Protokola o Irski/Severni Irski.

²⁰ Člen 5(4) Protokola o Irski/Severni Irski in del 25 Priloge 2 k navedenemu protokolu.

²¹ Morebitna potrebna izmenjava informacij ali vzajemno posvetovanje bo potekalo v skupni posvetovalni delovni skupini, ustanovljeni na podlagi člena 15 Protokola o Irski/Severni Irski.

Evropska komisija

Generalni direktorat za energetiko